

Fecr Yayınları: 502

KUR'AN'A MODERNİST BİR YAKLAŞIM
-Abdülmeçid eş-Şerefi Örneği-

Abdülkadir ERKUT

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
VADİ GRAFİK TASARIM VE REKLAMCILIK LTD. ŞTİ.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA • Tel: 0 312 395 85 71
(Sertifika No: 47479)

1. Baskı: Şubat 2022

ISBN: 978-625-8005-43-1

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

KUR'AN'A
MODERNİST
BİR YAKLAŞIM

-Abdülmeçîd eş-Şerefi Örneği-

Abdülkadir ERKUT

Ankara 2022

Abdülkadir ERKUT

1975 yılında Manisa Akhisar'da doğdu. 1988 yılında Hilaliye Kur'an Kursunda hıfzını ikmal etti. 1994 yılında Akhisar İmam Hatip Lisesini ve 1999 yılında Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesini bitirdi. Temel İslam Bilimler Tefsir alanında Ankara Üniversitesinde yüksek lisans, Selçuk Üniversitesinde doktora yaptı. 2004 yılında Konya Selçuk Eğitim Merkezinden mezun oldu. Ülkemizin çeşitli şehirlerinde İmam-Hatip, Vaiz ve İlçe Müftüsü olarak görev yaptı. Halen Diyanet İşleri Başkanlığında Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı olarak görev yapmaktadır. Evli ve dört çocuk babasıdır.

İthaf

*Muhterem annem-babam Kezban ve Metin ERKUT'a,
sevgili eşim Hatice Müntebe'ya,
gözümün nuru çocuklarım
Metin, Rana, Erkam ve Ebrar'a...*

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	9
GİRİŞ	11
BİRİNCİ BÖLÜM	17
MODERNİZM	17
1. Modernizmin Gerçekleştirdiği Değişim	19
2. Modernizmin Değerleri	23
2.1. Kişi bağımsızlığı:	23
2.2. Hürriyet:	24
2.3. Akla güven:	26
2.4. Sosyal Adalet:	27
2.5. İcad ve keşif:	27
3. Modernizm-İslam İlişkisi	34
İKİNCİ BÖLÜM	43
İSLAM GELENEĞİ	43
1. İslami İlimler	45
2. Tefsir:	66
2.1. Tefsirin İkincil Nas Haline Gelmesi	68
2.2. Eleştiri Kültüründen Yoksunluk:	72
2.3. Fikhi Okuma:	80
2.4. Siyakın ve Bütünlüğün Gözetilmemesi:	86
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	89
KUR'AN	89
1. Kur'an:	89
2. Kur'an'ın Vahyi:	98
3. Kur'an'ı Anlama ile İlgili Bazı İlkeler:	105
3.1. Tarihsellik:	106
3.2. Makâsîd:	110
3.3. Te'vilin Sınırsızlığı:	116
3.4. Mukayeseli Okuma:	119

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM -----	129
KUR'AN'DA İBADETLERLE İLGİLİ KONULAR -----	129
1. Namaz:-----	130
2. Oruç:-----	136
3. Zekat:-----	142
4. Hac:-----	147
BEŞİNCİ BÖLÜM -----	151
KUR'AN'DA SOSYAL HAYAT İLE İLGİLİ KONULAR -----	151
1. İslam Kültüründe Kadın:-----	153
1.1. Örtünme:-----	156
1.2. Çok Evlilik:-----	161
1.3. Mehir:-----	165
1.4. İddet:-----	166
1.5. Kadının Mirası:-----	168
1.6. Modern İslam Düşüncesine Göre Kadın-----	171
2. Hadler:-----	180
2.1. Hırsızlık:-----	181
2.2. Sarhoşluk:-----	184
3. Kısas:-----	189
4. İrtidat:-----	193
5. Faiz:-----	197
6. Kölelik:-----	202
SONUÇ VE DEĞERLENDİRME -----	205
KAYNAKLAR -----	209

ÖN SÖZ

Kur'an, hidayet kaynağı olması hasebiyle Müslümanların hayatına yön veren bir kitaptır. Onun rehberliği, her zaman diliminde okunarak ve yorumlanarak hayata müdahil kılınmasıyla gerçekleşmektedir. Öte yandan Kur'an yorumlarının belli bir oranda, ortaya çıktığı çağın izlerini taşıdığı da bir gerçektir. Bu durum şüphesiz çağımız açısından da geçerlidir. Müslümanlar son birkaç asırdır Avrupa medeniyetinin hakimiyeti altındaki bir dünyada yaşamaktadırlar. Haliyle Avrupa medeniyetinin maddi boyutundan etkilendikleri gibi bu medeniyet havzasının fikri boyutundan da etkilenmektedirler. Söz konusu etkilenme Kur'an yorumlarına da yansımakta, Kur'an'ı batılı değerler çerçevesinde yorumlayan modernist anlayışlar ortaya çıkmaktadır.

İslam ülkelerinin Avrupa'dan esen bu rüzgârdan etkilenmelerinin değişik oranlarda gerçekleştiği görülmektedir. Tunus, diğer Arap-İslam ülkelerine göre modernist düşüncelerin daha yaygın olduğu bir ülkedir. Elinizdeki bu eser Tunus'ta modernist fikirlerin öncülüğünü yapan bir isim olan Abdülmecid eş-Şerefi'nin fikirlerini konu edinmektedir. Şerefi, ortaya attığı dini düşüncüyü modernleştirme projesini gerçekleştirmeye yönelik kitaplar yazmıştır. Bu eserde müellifin gerçekleştirmeye çalıştığı projenin daha çok Kur'an ile ilgili yönü üzerinde durulmaktadır.

Kitabın girişi, Şerefi'nin genel olarak tanıtıma ayrılmıştır. Birinci bölümde yazarın İslam'a olan bakış açısını ortaya koymak amacıyla modernizm konusu ele alınmaktadır. İkinci Bölümün başlığı ise İslam Geleneğidir. Bu başlık altında İslami

İlimlere ve Tefsir ilmine yönelik eleştirileri üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölümde Kur'an, dördüncü ve beşinci bölümlerde ise Kur'an'da İbadet ve Sosyal Hayat ile ilgili konulardaki düşünceleri ele alınmıştır. Bu surette yazarın teorik fikirlerinin pratiğe yansımaları daha net olarak görülebilecektir. Tunus, modernist düşüncelerin pek çok İslam ülkesinden daha fazla etkin olduğu bir ülke olarak bilinmesine rağmen bu ülkedeki modernist İslami yaklaşımlara dair Türkiye'de yapılmış akademik çalışma tespit edilememiştir. O yüzden çalışmanın, söz konusu alana mütevazı bir katkı sunması ümit edilmektedir.

Son olarak Tunus'taki modernist yaklaşımlar üzerinde çalışma konusunda beni teşvik eden, çalışmanın son halini de baştan sona okuyarak fikirlerini beyan eden değerli dostum Doç. Dr. Mustafa Bülent Dadaş'a teşekkürü borç bilirim. Ayrıca eserle ilgili olarak görüşlerini benimle paylaşan sayın Dr. Bünyamin Okumuş'a ve nihayet bu çalışmanın yayın hayatına kazandırılmasındaki desteğinden dolayı Hüseyin Nazlıyıldırım'a ve Fecr Yayınları çalışanlarına da teşekkür ederim.

Abdülkadir ERKUT

Ankara 2022